

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Responsorijs. XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

Ei Ambrosij in laudem eiusdem; in tertio vt supra. Posterior hic modus mihi magis placeret, conformior alijs Sanctorum Festis. Quæ verò dicimus de SS. Abraham & Iob, valent etiam in Festis Sanctorum Isaïæ, Ieremiæ, Danielis, Dauidis & similium, vbi eorum Festa celebrantur, proprijs è Breuiario adhibitis eorum Lectionibus.

De Responsorijs.

C A P. X I I I.

Responsorium post Lectiones appellatur Historia à Microcl. cap. 32. & Radulph. Propos. 12. qua voce Rubricæ nostræ non carent, Rubr. de Dominicis numero 7. quia prosequitur Historiam sacræ Scripturæ in præcedente Lectione lectam, ait Turrecrem. ad Regul. sancti Benedicti Tract. 66. & secundùm ordinem Historiæ ordinata sunt Responsorialia, inquit Amalar. in Ordine Antiphon. cap. 37. & 39. Responsorium autem à respondendo deducit Rupert. 1. de Offic. cap. 15. quia, inquit, respondent Lectionibus, tristitia tristibus, læta lætis, succinente Choro. Vel quia à capite repetitur, Alcuin. cap. de Celebrat. Missæ. Vel quia, vno canente, Chorus consonando responderet: antè vnus, nunc duo, vel plures, Choro respondente, ait Isidor. 1. de Offic. cap. 8.

2 Itali primùm inuectores fuerunt Responsoriorum, Isidor. loco cit. S. Hilarius videtur meminisse ad Psal. 65. Inter diuinorum, ait, Sacramentorum Officia responsonem deuoræ confessionis accipiat.

3 Additum est Gloria Patri à modernis Apostolicis, ex Amalar. de Ord. Antiph. cap. 1. & dicebatur in-

tegrè cum *ŷ. Sicut erat*; quod nunc non dicitur, neque dicebatur tempore Radulphi, vt ipse testatur Propos. 12. quod præcepisse Concilium Tolernum IV. can. 15. certum est, ea lege, vt in lætis tantùm sequatur Gloria Patri; in tristioribus repetatur initium Responsorij. quod obseruatur in Dominica de Passione, & sequentibus Ferijs.

4 Significat autem Responsorium, quòd exoptat nos Ecclesia non tantùm auditores verbi Dei in Lectione, sed etiam factores post Lectionem, Amalar. de Ord. Antiph. cap. 4. & nouem Responsorialia nos coniungunt gaudijs nouem Ordinum Angelicorum, idem lib. 4. cap. 9. Item significat assensum auditorum, Hugo in Spec. cap. 7. est item spirituale Canticum ad subleuandos animos inter legendum, Amalar. lib. 4. cap. 3. est etiam Gratiarum actio de beneficio collato intra illam horam, cui cum Nocturno seu Hora Canonica correspondet Responsorium, Duran. lib. 4. cap. 19. Et quia laus Dei repeti debet, ideo repetitur Responsorium, & in fine additur Gloria Patri; vt de omnibus donis ac datis laudemus Creatorem, Amalar. de Ord. Antiphon. cap. 1. Tertio potissimùm Responsorio annectitur Gloria Patri; quia Trinitati omne tempus, præteritum, præsens, & futurum subijcitur, Radulph. Proposit. 12.

5 Qui inchoat Responsorium, idem & Verbum recitat, ait Ordo Rom. ceteri repetunt, vt id ipsum dicamus omnes, & non sint in nobis schismata, Rupert. loco citato. Repetitio est imperfecta, hoc est partis tantùm Responsorij; vt fateamur, opera nostra esse imperfecta, Duran. lib. 5. cap. 2. In aliquibus Festis est perfecta à ca-

M pite,

pite, vt in primo Responsorio Natalis Domini, Paschatis, & 1. Domin. Aduentus, ad denotandam plenam notitiam & perfectionem Sanctorum, idem *ibidem*. Repetitio post *Gloria Patri* debet esse breuior quam post Versum, Radulph. *Proposit. 12.* quod apud nos non raro fit, vt dimidiata repetatur periodus, quæ est ante Versum, à Choro; quia in gratiarum actione ad Deum impares & diminutifumus, ait Radulph. *ibidem*.

6 Quando dicitur *Te Deum*, Romani omittunt nonum Responsorium, & octauo addunt *Gloria Patri*, Radulph. *Propos. 15.* quod octauum Responsorium in Dominicis per annum est de Trinitate: *Duo Seraphim*, &c. quia ex Duran. *lib. 5. cap. 2.* antiquitus Lectio nona semper erat de Trinitate, cui respondebat nonum Responsorium de eadem. Cessauit Lectio, translatum est Responsorium in octauum locum, & succedit *Te Deum* in laudem Trinitatis, vice Lectiois de eadem.

7 In Ferijs seu Festis trium Lectio-num sumuntur Responsorialia è Nocturnis Dominicæ, seu Communi Sanctorum, eodem ordine & proportionem qua diximus de Absolutionibus & Benedictionibus supra *cap. 11. numero. 6. pag. 82.* Et quando desunt in tertio Nocturno Dominicæ, tunc in Feria quarta & Sabbato suppletur cum proximioribus Responsorijs, secundo & tertio Feriæ secundæ: neque alia est causa, quam necessitas cum vicinitate coniuncta.

8 Responsorialia primò ponenda in Dominica, si hæc impediatur à Festo Duplici, ponenda sunt in prima Feria sequenti, tamquam Historiæ principium, antequam dicantur alia Re-

sponsorialia; eadem ratione, qua initium libri legendum est ante alias eiusdem libri Lectiones: quæ verò non possunt dici, eo anno omittuntur. Neque visum est in recognitione Clementina Breviarij conuenire, vt pro recitatione primorum Responsoriorum fiat Officium de Feria, translato Semiduplici Festo, vel suppresso quandoque ob hanc causam Festo Simplici: quod aliàs fiebat cum admiratione populi, qui Missam de Sancto potius quam de Feria optabat audire. Excipe Dominicam secundam post Epiphaniam, de qua suo loco dicemus.

9. Responsorialia de Tobia, si in Dominica aut Ferijs secunda & tertia poni non possunt, ponantur Feria quarta: sed Feria quinta, ne eadem immediatè repetantur, poterunt dici *vs.* secundi Nocturn. Domin. eadem ratione qua dicitur de Lectionibus in Festo sanctorum Philippi & Iacobi in Sabbato ante Dominicam quartam post Pascha.

10 Tempore Paschali additur *Alleluia* ante Versum, non Versui: quod asserit de Romana consuetudine Radulph. *Proposit. 12.* quia in Versu non finitur Responsorium, sed in ea parte quæ à Choro repetitur; cui tamquam termino conuenit augmentum lætitiæ.

De Responsorijs breuibus Honorarum. CAP. XIV.

Reuia dicuntur tum in se, tum respectu præcedentium Lectionum breuiorum, id est Capitalorum. Vnde Radulph. *Proposit. 12.* appellauit Responsorialia magna, quæ capite præcedenti declarauimus. Eadem autem de his ferè dici possunt quæ de præcedentibus diximus, tum de forma, tum de causis mysticis. Adde